

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(14-15 жовтня 2022 р.)**

2 том

ОДЕСА 2022

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 14-15 жовтня 2022 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. — 163 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського». Протокол № 4 від 27.10. 2022 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2022

Література

1. Байсара, Л. І. Множинність прояву видів інтелекту [Текст]: конспект лекцій / Л.І.Байсара. – Д.: РВВ ДНУ, 2010. – 96 с.
2. Психологія / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.
3. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
4. Armstrong, T. Multiple Intelligences in the Classroom [Text]/ T. Armstrong. – Alexandria, VA: Association of Supervision and Curriculum Development, 1994 – 340 p.
5. Christison, M.A. Multiple Intelligences and Language Learning. A Guidebook of Theory, Activities and Resources. [Text]/ M.A. Christison. – Alta Book Center Publishers, San Francisco, 2005 – 364 p.
6. Gardner, H. Intelligences Reframed: Multiple Intelligences for the 21st Century. [Text]/ H. Gardner. – Basic Books, 1999 – 292p.

Лян ЮАНЬ

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені

К.Д.Ушинського»

Алла ГРІНЧЕНКО

кандидат педагогічних наук

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені

К.Д.Ушинського»

РОЗВИТОК ВИКОНАВСЬКО-СЛУХОВОЇ УВАГИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ГРИ НА ФОРТЕПІАНО

Одним із вагомих чинників забезпечення виконавської діяльності піаніста є активізація виконавсько-слухової уваги. Увага, як складова когнітивної діяльності людини організує розумовий процес та робить його доцільним і результативним. Для музиканта концентрація слухової уваги це основа виконавсько-інтерпретаційного процесу.

Головним сегментом виконавсько-слухової уваги є поняття «музичний слух». Музичний слух разом з процесами сприйняття, мислення та пам'яті створюють комплекс здібностей, які дозволяють музиканту «оволодівати музичною мовою, спеціальними навиками, що притаманні тій чи тій музичній діяльності, створювати детальний аналіз музичного твору та відчувати

емоційний відгук» (Колосівська, 2015). Усі різновиди музичного слуху у музиканта мають бути розвинуті, оскільки вони перебувають у взаємодії між собою й активізуються у виконавському процесі відповідно вирішенню піаністичних завдань. Саме слухова чуйність визначає у піаніста тембральне звукове забарвлення інструменту, звукову диференціацію, володіння динамічними градаціями, рафіновану педалізацію тощо.

Інша складова означеного поняття – увага. Як феномен психології, увага виявляється у зосередженості людини на предметі діяльності (Шапар, 2007), що актуалізує застосування довільної уваги у педагогіці. У музичному ракурсі поняття «увага» поєднується з музичною категорією – «музичним слухом». Відповідно до музично-виконавської діяльності визначається як «усвідомлена зосередженість на художньо-сміслових елементах музичного твору в їх взаємодії й цілісності», що забезпечує, на думку автора «осягнення художньо-змістовної сутності твору», пошук «художньо-доцільних засобів виразності», здійснення «поточного контролю, оперативного коригування музично-виконавського результату» (Сливко, 2018). Отже, «виконавсько-слухова увага» є свідомою професійною якістю музиканта на художньо-сміслових, інтонаційно-виразних, слухо-моторних виконавських завданнях та пусковим механізмом для активізації свідомого слухового контролю під час гри на фортепіано.

Важливість функціонування означеної виконавської якості піаніста, обумовлює розробку методики щодо розвитку музично-слухової уваги в процесі навчання гри на фортепіано. Найбільш доцільними засобами у цьому питанні вважаємо наступні:

- прийом інтонаційно-виконавського аналізу: зосередження уваги на виявленні інтонаційної виразності музичної мови шляхом аналізу структури та фактури музичного твору.

- прийом підтекстування: добір словесного тексту до мелодійних інтонацій з метою виявлення та поглиблення смислової сутності у звуковому втіленні. Особливу актуальність даний прийом має творах віденських класиків. Вдало підібране слово активізує уяву і слухове сприйняття виконавця, що неодмінно позитивно позначається на відповідному звуковидобуванні й якісній артикуляції піаніста.

- прийом «слухової перспективи»: розподіл слухової уваги між різними прошарами музичної фактури. Виявлення головного плану (мелодії), гармонійної основи (басової лінії), фонового навантаження – стимулює звуко-слухові уявлення музиканта та покращує слухо-тембральне сприйняття й тембральне звучання піаністичного втілення музичного твору.

Таким чином, рівень слухової активізації обумовлює якість інтонаційної виразності, смислового фразування, стильової педалізації, тембрально-звукового забарвлення у втіленні музичного образу на фортепіано. Уміння зосереджуватися та утримувати слухову активність дозволяє музиканту оперувати слуховими уявленнями, контролювати та корегувати власну гру. Отже, розвинення слухової уваги відбувається у процесі навчання, що забезпечує напрацювання професійних умінь та навичок піаніста.

Література:

1. Колосівська, О. (2015). До питання основних складових у розвитку музиканта-інструменталіста в процесі навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук. міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених ДДПУ ім. І. Франка*, 13, 111-115.
2. Сливко, С. (2018). Методична модель розвитку музично-слухової уваги студентів мистецьких спеціальностей. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія «Психолого-педагогічні науки»*, 1, 60-66.
3. Шапар, В. Б. (2007). Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор.

Ма ШИ

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»;

ПРИНЦИП МОДЕЛЮВАННЯ У МЕТОДИЦІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОГО УЯВЛЕННЯ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ МУЗИЧНУ КУЛЬТУРУ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Цілісне системне уявлення вчителя мистецтва про рідну національну музичну культуру та музичні культури інших народів світу – це необхідний компонент компетентності представника даного педагогічного фаху.

Цілісне системне уявлення особистості про національну музичну культуру є можливим лише при умові, що сама музична культура відображається у свідомості як системно цілісний предмет. Малоімовірно, що необхідний для професійної діяльності системний образ музичної культури утвориться в свідомості вчителя мистецтва «автоматично» в процесі онтогенезу його особистості. Отже, потрібно виходити з того, що формування системного уявлення про музичну культуру потребує продуманої методики підготовки фахівця у закладах педагогічної освіти.